

RĂSPUNSURILE COMISIEI EUROPENE

LA RAPORTUL SPECIAL AL CURȚII DE CONTURI EUROPENE

LEADER și dezvoltarea locală plasată sub
responsabilitatea comunității - Implicarea locală
este facilitată, dar există puține dovezi că
proiectele au adus beneficii suplimentare

Cuprins

SINTEZĂ (paragrafele I-XI).....	2
INTRODUCERE (Punctele 1-18).....	4
SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI (punctele 19-23).....	4
OBSERVAȚII (Punctele 24-75).....	4
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (punctele 76-84).....	8
Recomandarea 1 – Să se evalueze în mod cuprinzător costurile și beneficiile aduse de LEADER	8
Recomandarea 2 – Evaluarea abordării bazate pe dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.....	9

În conformitate cu articolul 259 din [Regulamentul financiar](#), prezentul document cuprinde răspunsurile Comisiei Europene la observațiile dintr-un raport special al Curții de Conturi Europene și urmează să fie publicat concomitent cu raportul special.

SINTEZĂ (paragrafele I-XI)

Răspunsul comun al Comisiei la sinteză:

Metoda LEADER¹ s-a dovedit a fi relevantă de-a lungul celor 30 de ani de la introducerea sa și rămâne valabilă și în prezent. Valoarea adăugată a metodei LEADER rezultă din punerea sa deplină în aplicare² și se reflectă în beneficii demonstrabile în ceea ce privește guvernarea locală, un capital social consolidat și rezultate îmbunătățite ale proiectelor LEADER în comparație cu performanțele obținute de alte proiecte.

În prezent, în Uniunea Europeană și în afara acesteia, există o rețea de 2 800 de grupuri de acțiune locală LEADER³. În momentul de față, la această rețea participă zeci de mii de membri ai grupurilor de acțiune locală: autorități locale, asociații sociale și economice, întreprinderi rurale și cetățeni; rețeaua acoperă, totodată, majoritatea zonelor rurale din Europa și comunică o imagine pozitivă a UE.

Investițiile semnificative ale UE în capitalul uman și social, prin crearea și funcționarea grupurilor de acțiune locală și a rețelei acestora, reflectă angajamentul durabil al Comisiei față de o autonomizare locală și o participare democratică din ce în ce mai mari în UE.

Finanțarea alocată funcționării grupurilor de acțiune locală este, prin urmare, mult mai largă decât „un cost administrativ”, deoarece permite, de asemenea, realizarea unor investiții inestimabile în oameni, animare și învățare colectivă în cadrul teritoriilor rurale. Aceste beneficii intangibile includ, de asemenea, activitatea valoroasă de relații publice desfășurată de LEADER prin promovarea finanțării dezvoltării rurale în comunitățile rurale locale și prin sensibilizarea unui număr mare de cetățeni din mediul rural, a căror calitate a vieții a fost îmbunătățită datorită acestei strategii.

Grație modului său participativ, procesul de gestionare a strategiei sporește, de asemenea, capitalul social și uman la nivel local. Aceasta prevede schimbul de informații, conferă încredere, consolidează relațiile, conferă autonomie părților interesate de la nivel local și consolidează, prin formare, negocieri și colaborare în rețea, capacitățile oamenilor.

Încă de la început, comunitățile LEADER au fost încurajate să se adapteze și să învețe. Comisia a investit atât în rețelele LEADER naționale și regionale, cât și în rețeaua LEADER europeană. Acest lucru contribuie la consolidarea rezilienței și la abordarea priorităților de bază ale Comisiei⁴, cum ar fi redresarea în urma pandemiei de COVID-19, incluziunea socială și transformarea digitală.

¹ Acronimul „LEADER” derivă din expresia franceză „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale”, care înseamnă „legături între activitățile de dezvoltare a economiei rurale”. Metoda LEADER prevede ca grupurile de acțiune locală (GAL), care sunt formate din actori sociali și economici publici și privați, să își stabilească și să își pună în aplicare strategiile la nivel teritorial local, să faciliteze inovarea la nivel local, să se implice în cooperarea dintre teritorii și în crearea de rețele.

² Valoarea adăugată a metodei LEADER rezultă din aplicarea sa deplină [Orientări: Evaluarea LEADER/DLRC, Rețeaua europeană de evaluare a dezvoltării rurale (2017), p. 21.] Animarea și sprijinul pentru consolidarea capacităților sunt, de asemenea, esențiale pentru rezultatele obținute de această metodă. Acest lucru a fost confirmat de un studiu recent de sprijin al evaluării privind impactul metodei LEADER asupra dezvoltării teritoriale echilibrate (2022). (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cmef/rural-areas/evaluation-support-study-impact-leader-balanced-territorial-development_en)

³ Abordarea LEADER este, de asemenea, pusă în aplicare în unele țări din afara UE, cum ar fi Turcia, Serbia, Macedonia de Nord și Republica Moldova.

⁴ Comunicarea „Pactul ecologic european” [COM(2019) 640 final]; Comunicarea „O Strategie «De la fermă la consumator»” [COM(2020) 381 final]; Comunicarea „Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030” [COM(2020) 380 final]; <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital->

Chiar dacă evenimentele din ultimii ani s-au succedat prea rapid pentru a permite o analiză aprofundată, Comisia va depune mai multe eforturi pentru a demonstra contribuția metodei LEADER la capitalul social și la guvernanța locală, inclusiv efectele de rețea. Comisia va facilita înțelegerea cu privire la aceste active necorporale și metodologiile de reflectare a lor, încurajând totodată statele membre să întreprindă acțiuni în acest sens.

UE investește în calitatea strategiilor de dezvoltare locală prin sprijinirea elaborării acestora, a formării și a altor acțiuni ale potențialelor grupuri de acțiune locală. Statele membre organizează evaluarea calității strategiilor pe baza unor criterii clare. Acest lucru va permite participarea și dezvoltarea unui număr mare de teritorii, inclusiv a celor care pornesc de la un nivel mai scăzut al capitalului social.

Metoda LEADER acoperă nu numai durabilitatea economică, ci și durabilitatea socială și de mediu, fiind, prin urmare, relevantă pentru orice zonă rurală din UE.

Proiectele sprijinite de LEADER se bazează pe strategiile de dezvoltare locală negociate colectiv de părțile interesate de la nivel local. Calitatea mai bună sau rezultatele mai performante ale proiectelor LEADER se pot manifesta în diverse moduri, care rezultă direct din metoda LEADER, și anume: inovarea la nivel local, proximitatea și animarea activă pentru a implica participanții, care altfel nu ar participa, un grad sporit de durabilitate, valorizarea activelor teritoriale unice, inclusiv a industriilor creative și tradiționale, sprijinirea identității locale, furnizarea de servicii comunității, legăturile dintre proiecte și participanți și alte aspecte. Unele proiecte acoperă nevoile locale de bază (în special în municipiile cu o bază de impozitare slabă), care sunt adesea o condiție prealabilă pentru alte evoluții și care, în absența programului LEADER, ar fi soluționate cu întârziere sau pur și simplu ar rămâne nesoluționate. Comisia va încuraja statele membre să direcționeze eligibilitatea intervenției LEADER către domeniile în care utilizarea abordării LEADER ar avea o valoare adăugată sporită, lăsând, în același timp, suficient spațiu pentru decizii ascendente, care să corespundă nevoilor și opțiunilor locale.

În plus, compararea rezultatelor LEADER cu cele obținute de alte modele de finanțare ar fi o sarcină complexă, care ar implica o recunoaștere adecvată a contribuțiilor intangibile ale inițiativei LEADER, pe de o parte, și a riscurilor și costurilor aferente celorlalte scheme de finanțare, pe de altă parte.

În plus, Comisia încurajează, de asemenea, statele membre să revizuiască mecanismul de punere în aplicare și, în special, să evite duplicarea funcțiilor grupurilor de acțiune locală și ale instituțiilor asociate, să reducă sarcina administrativă prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri și să elibereze resurse pentru a întreprinde mai multe acțiuni de animare și de consolidare a capacităților.

Comisia va continua să colaboreze cu statele membre pentru a promova o mai bună aplicare a metodei LEADER de către toate grupurile de acțiune locală și pentru a demonstra valoarea sa adăugată. Observațiile CCE reprezintă un pas util în această direcție.

Comisia acceptă parțial prima recomandare privind analiza costurilor și a beneficiilor programului LEADER și acceptă pe deplin a doua recomandare privind evaluarea abordării DLRC.

INTRODUCERE (Punctele 1-18)

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 1-16:

Grupurile de acțiune locală oferă valoare directă comunităților locale. Una dintre sarcinile lor constă în animarea strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității, pentru a

facilita comunicarea între părțile interesate, în vederea furnizării de informații și a promovării strategiei, precum și pentru a sprijini potențialii beneficiari în vederea dezvoltării operațiunilor și a pregătirii cererilor. Acestea depășesc cu mult costurile care pot fi considerate drept „costuri administrative”, în cazul cărora se aplică un plafon de 25 %, astfel cum este prevăzut la articolul 35 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, care include și aceste activități.

Statele membre pot oferi orientări suplimentare cu privire la caracterul incluziv al parteneriatelor, iar Comisia le va încuraja să se asigure că parteneriatele grupurilor de acțiune locală sunt favorabile incluziunii și, în special, că tinerii, femeile și grupurile mai puțin avantajate participă la organismele decizionale.

Metoda LEADER acoperă nu numai durabilitatea economică, ci și durabilitatea socială și de mediu, fiind, prin urmare, relevantă pentru orice zonă rurală din UE. Nevoile în materie de incluziune socială, de adaptare la schimbările climatice și de mediu nu se limitează la zonele cu performanțe economice slabe.

Faptul că statele membre apreciază abordarea LEADER se reflectă în alocarea unor resurse substanțiale, care depășesc cu mult nivelul minim legal aplicabil FEADR, și în adoptarea voluntară a abordării în cadrul altor fonduri ESI. În perioada 2014-2022, strategia LEADER a fost aplicată în 6,4 % din programele de dezvoltare rurală ale UE-27.

În plus, datorită modului său participativ, procesul de gestionare a strategiei sporește, de asemenea, capitalul social și uman la nivel local. Aceasta prevede schimbul de informații, conferă încredere, consolidează relațiile, conferă autonomie părților interesate de la nivel local și consolidează, prin formare, negocieri și colaborare în rețea, capacitățile oamenilor.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI (punctele 19-23)

Nu există răspunsuri din partea Comisiei.

OBSERVAȚII (Punctele 24-75)

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 24-30:

Comisia consideră că grupurile de acțiune locală fac mult mai mult decât doar să faciliteze implicarea locală, iar finanțarea funcționării lor reflectă investițiile UE în capitalul uman și social în zonele rurale, chiar dacă procesele de aprobare a finanțării sunt lente.

Plafonul de 25 %⁵ aplicabil costurilor de funcționare ale grupurilor de acțiune locală include în mod explicit animarea teritoriului, facilitarea schimburilor între părțile interesate, informarea, promovarea și sprijinirea potențialilor solicitanți în vederea dezvoltării operațiunilor, precum și gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiilor de dezvoltare locală.

⁵ Articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 precizează în mod clar că plafonul de 25 % acoperă: gestionarea strategiei de dezvoltare locală, precum și animarea, schimburile între părțile interesate, informarea și sprijinirea potențialilor solicitanți în vederea pregătirii operațiunilor lor.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 31-37:

UE oferă un sprijin semnificativ pentru pregătirea strategiilor de dezvoltare locală, în vederea asigurării calității acestora. Un astfel de sprijin acoperă formarea, sprijinul din partea experților și consultarea părților interesate. În plus, statele membre ghidează procesul prin orientări metodologice și alte mijloace.

Comisia consideră că toate strategiile de dezvoltare locală selectate în vederea punerii în aplicare ar trebui să respecte standardele de calitate. Obligația statelor membre de a stabili criterii de selecție calitative pentru strategiile de dezvoltare locală este consacrată în legislație.

Cu toate acestea, stabilirea unor criterii de selecție calitative pentru strategiile de dezvoltare locală nu înseamnă neapărat că ar exista întotdeauna strategii care trebuie să fie respinse. Aceasta depinde de contextul fiecărui stat membru. Este nevoie de „incluziune” pentru a permite diferitelor teritorii rurale să se dezvolte în ceea ce privește capitalul social și rețelele.

În timp ce toate strategiile de dezvoltare locală au fost evaluate, unele state membre, precum România, nu au instituit un sistem care să asigure un nivel minim de calitate. Slovacia și Grecia au utilizat un sistem de criterii transparente, cu un punctaj minim obligatoriu ca modalitate de elaborare a unui standard de calitate comun. Republica Cehă a definit unele criterii transparente obligatorii pentru toate strategiile, iar grupurile de acțiune locală au avut ocazia să își îmbunătățească strategiile prezentate înainte de a fi selectate.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 45-53:

Comisia a încurajat și va continua să încurajeze statele membre să vizeze, în planurile strategice PAC pentru perioada 2023-2027, eligibilitatea intervenției LEADER în domeniile în care aceasta are o valoare adăugată, menținând în același timp flexibilitatea necesară pentru a permite abordări „ascendente” care să răspundă nevoilor locale.

În acest scop, Comisia va consolida monitorizarea și va îmbunătăți o metodologie menită să demonstreze contribuția LEADER la capitalul social și la guvernarea locală. Statelor membre li se propune un set de indicatori de monitorizare relevanți, ceea ce asigură un echilibru între relevanța și ușurința colectării datelor.

Comisia este conștientă de sarcina administrativă a grupurilor de acțiune locală și oferă orientări statelor membre pentru ca acestea să își adapteze cu atenție sistemele de punere în aplicare, astfel încât să se concentreze asupra funcțiilor de bază ale grupurilor de acțiune locală⁶, să clarifice responsabilitățile și să evite orice suprapunere a sarcinilor. Utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri este, de asemenea, promovată pe scară largă. Acest lucru ar trebui să ofere grupurilor de acțiune locală șansa de a elibera resurse pentru a întreprinde mai multe acțiuni de animare și consolidare a capacităților.

Unele dintre aceste activități se desfășoară prin intermediul Rețelei Europene de Dezvoltare Rurală (REDR).

Comisia, prin intermediul serviciului de asistență pentru evaluare, a elaborat orientări, a organizat ateliere la nivelul UE și în statele membre și a desfășurat activități de diseminare pentru a îmbunătăți monitorizarea și evaluarea LEADER și colectarea datelor. Prin urmare, Comisia și Serviciul de asistență pentru evaluare au abordat pe larg evaluarea LEADER, încurajând statele membre să o îmbunătățească.

Conform celor mai recente date din rapoartele anuale de implementare, mai multe state membre au efectuat evaluări privind LEADER. Există 85 de evaluări finalizate axate pe LEADER/DLRC.

⁶ Funcțiile exclusive de bază ale grupurilor de acțiune locală sunt enumerate la articolul 33 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021.

În ceea ce privește viitoarea evaluare a impactului metodei LEADER asupra dezvoltării teritoriale echilibrate, Comisia subliniază că evaluarea va respecta principiile unei mai bune legiferări și va acoperi cele cinci criterii de evaluare⁷. Prin urmare, criteriul de evaluare analizat este valoarea adăugată europeană și nu valoarea adăugată a metodei LEADER. Valoarea adăugată europeană abordează întrebarea de ce și dacă o anumită politică (LEADER) oferă rezultate mai bune dacă este aplicată la nivelul UE, spre deosebire de alte niveluri de guvernare (național, regional) și nu dacă o metodă LEADER produce rezultate în comparație cu punerea în aplicare non-LEADER (de exemplu, compararea sprijinului prin intermediul unei măsuri clasice de dezvoltare rurală bazate pe o abordare „descendentă”).

În plus, Comisia subliniază că valoarea adăugată a metodei LEADER nu este obligatorie, ci reprezintă o abordare recomandată pentru evaluarea acesteia în cadrul procesului de evaluare.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 54-56:

Comisia consideră că multe proiecte evaluate de CCE au avut potențialul de a aduce comunităților locale beneficii suplimentare, direct legate de metoda LEADER. Acestea ar putea fi ilustrate, de exemplu, prin inovarea la nivel local, cooperarea actorilor, valorificarea activelor teritoriale unice, consolidarea identității comunitare, sprijinirea întreprinderilor creative sau tradiționale sau furnizarea de servicii necesare în zonă. Diversitatea domeniului de aplicare și bogăția implicării locale în multe proiecte, în general mai mici, sunt, de asemenea, vizibile în proiectele analizate de CCE în anexa III.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 57-58:

Prin efectuarea unei analize izolate a proiectelor, s-ar putea să se piardă din vedere imaginea de ansamblu. Unele strategii includ proiecte care răspund unor nevoi „de bază”, dar care sunt importante pentru strategia globală și nu ar fi îndeplinite sau ar fi îndeplinite mult mai târziu fără finanțarea în cadrul programului LEADER.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 61-63:

În timp ce aspectul guvernării locale și al capitalului social ar putea fi dificil de evaluat (acest lucru implicând un proces bazat pe o utilizare intensivă a resurselor și în mare măsură calitativ), unele metodologii pot fi adaptate și utilizate. Comisia va depune mai multe eforturi în acest sens în cadrul creării de rețele și al evaluărilor UE.

Chiar dacă evaluarea creșterii capitalului social ar putea fi complexă, există un consens potrivit căruia capitalul social este un factor de creștere important, care contribuie la reducerea costurilor tranzacțiilor, la o mai bună consolidare a contractelor, la asumarea de riscuri, la inovare, la învățarea colectivă și la adaptarea socială, ceea ce explică de ce multe state membre utilizează metoda LEADER pentru a aborda o serie de provocări societale, cum ar fi incluziunea socială și, mai recent, redresarea în contextul pandemiei de COVID-19.

Comisia sprijină, de asemenea, proiectele din cadrul programului Orizont 2020 pentru a elabora metodologii care să permită o mai bună evaluare a aspectelor sociale. Proiecte precum SIMRA, IMAJINE sau MATILDE vizează dezvoltarea unor soluții care să poată fi aplicate pentru monitorizarea și evaluarea aspectelor sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, care pot fi utilizate la evaluarea valorii adăugate a LEADER. Aceste resurse au fost, de asemenea, incluse în banca de cunoștințe a Serviciului de asistență pentru evaluări, în scopul de a ajuta statele membre și experții să găsească instrumente utile pentru evaluarea LEADER.

⁷ Cele cinci criterii de evaluare sunt: eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența și valoarea adăugată europeană.

Pentru a furniza statelor membre și evaluatorilor informații cu privire la potențialul unor astfel de proiecte, în vederea evaluării, Comisia, prin intermediul Serviciului de asistență pentru evaluări, a creat o „bancă de cunoștințe” în cadrul căreia proiectele respective au fost analizate pentru a explica modul în care rezultatele lor pot fi utile pentru evaluarea PAC, inclusiv a aspectelor socioeconomice și a dezvoltării locale.

Pe baza lecțiilor învățate din sinteza raportului anual de implementare, Comisia, prin intermediul Serviciului de asistență pentru evaluări, a lucrat, de asemenea, la îmbunătățirea cuantificării contribuției LEADER în vederea evaluării *ex post* a programelor actuale de dezvoltare rurală.

Răspunsul comun al Comisiei la punctele 64-75:

În conformitate cu articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 (Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada 2014-2020 - RDC), cadrul strategic comun prevede principii directe strategice. Cu toate acestea, Comisia nu poate impune obligații suplimentare statelor membre, dar ar trebui să faciliteze exercițiul de programare.

În ceea ce privește coordonarea dintre autoritățile statelor membre responsabile, cooperarea structurată în cadrul unei strategii privind dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității finanțată din fonduri multiple poate aduce o schimbare pozitivă (în ceea ce privește accesul la finanțare, expertiza unui alt sector, resursele), în comparație cu situația în care nu există o strategie comună, de exemplu, accesul la programele de sprijin, dacă sunt la diferite niveluri administrative, poate fi dificil.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (punctele 76-84)

Răspunsurile Comisiei:

78. Plafonul de 25 % acoperă gestionarea strategiilor, animarea, schimburile între părțile interesate și asistența acordată potențialilor solicitanți pentru dezvoltarea operațiunilor lor. În plus, caracterul participativ al gestionării strategiei, împreună cu accentul pus pe învățare și pe crearea de rețele, conferă autonomie populației locale și poate fi considerat o investiție în comunitățile locale.

79. Calitatea strategiilor de dezvoltare locală este asigurată printr-o serie de mecanisme precum: sprijinul pentru pregătirea acestora și pentru criteriile de selecție (evaluarea calității). UE sprijină financiar pregătirea strategiilor de dezvoltare locală, având în vedere calitatea acestora. Fiecare strategie este evaluată înainte de a fi selectată. De asemenea, există argumente în favoarea implicării unor teritorii al căror nivel inițial (în ceea ce privește capitalul social) este mai scăzut, astfel încât acestea să nu fie lăsate în urmă.

80. Comisia recunoaște că ar putea exista un compromis între calitatea unui proiect și facilitarea din punct de vedere administrativ. Calitatea unui proiect se manifestă printr-o varietate de caracteristici, care trebuie demonstrate de către promotorul proiectului, pe de o parte, și verificate, monitorizate și evaluate de sistemul administrativ, pe de altă parte.

81. Comisia va încuraja în continuare statele membre să se asigure că parteneriatele grupurilor de acțiune locală sunt favorabile incluziunii și, în special, că tinerii, femeile și grupurile dezavantajate participă la organismele decizionale. Acest lucru va fi, de asemenea, monitorizat.

82. Comisia va colabora cu statele membre în vederea unei mai bune evaluări și demonstrări a valorii adăugate a abordării LEADER în ceea ce privește capitalul social și guvernarea locală.

Acest lucru se va realiza prin monitorizare, metodologii de evaluare și crearea de rețele la nivelul UE.

83. Multe proiecte au fost susținute de animare, cooperarea dintre partenerii locali, inovarea la nivel local sau utilizarea resurselor locale endogene, aspecte care ar putea fi considerate drept valoarea adăugată a abordării LEADER.

84. Cooperarea structurată în cadrul unei strategii privind dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității finanțată din fonduri multiple poate aduce o schimbare pozitivă (în ceea ce privește accesul la finanțare, expertiza unui alt sector, resursele), în comparație cu situația în care nu există o strategie comună, de exemplu, accesul la programele de sprijin, dacă sunt la diferite niveluri administrative, poate fi dificil.

Recomandarea 1 – Să se evalueze în mod cuprinzător costurile și beneficiile aduse de LEADER

Comisia acceptă parțial această recomandare.

1.A Comisia acceptă recomandarea 1a.

1.B Comisia acceptă recomandarea 1b.

1.C. Comisia acceptă parțial recomandarea 1c.

În ceea ce privește utilizarea programului LEADER în cadrul PAC, întrucât dorește să își dezvolte capacitatea de a evalua caracterul incluziv al organismelor decizionale, Comisia pregătește un act de punere în aplicare prin care solicită statelor membre să raporteze vârsta și genul membrilor.

Cu toate acestea, Comisia nu acceptă trimiterea la alte grupuri-țintă, deoarece această analiză poate pune o problemă critică în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal și colectarea datelor.

În plus, Comisia nu acceptă termenul stabilit pentru 2023. Cu condiția ca acest act juridic să fie adoptat, datele vor fi disponibile în 2026.

1.D Comisia acceptă recomandarea 1d.

1.E Comisia acceptă parțial recomandarea 1e.

Comisia va pune în aplicare această recomandare în măsura posibilului, ținând seama de constrângerile legate de colectarea datelor și de diferențele dintre statele membre în ceea ce privește definiția sarcinii statutare.

Recomandarea 2 – Evaluarea abordării bazate pe dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Comisia acceptă recomandarea.